

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/214330,Dorota-Grzechocińska-Miłosierny-z-Dachau-Ks-Stefan-Wincenty-Frelichowski.html>
26.02.2026, 19:11

Dorota Grzechocińska: Miłosierny z Dachau. Ks. Stefan Wincenty Frelichowski

22 lutego 1945 r. zmarł w KL Dachau bł. ksiądz Stefan Wincenty Frelichowski, w 2003 r. ogłoszony patronem harcerzy polskich. 22 lutego na całym świecie obchodzony jest również Dzień Myśli Braterskiej – święto harcerzy i skautów. Choć zbieżność tych dat jest przypadkowa, to wybór ks. Frelichowskiego na patrona harcerzy przypadkowy z pewnością nie był.

[Kościół Niemieckie obozy koncentracyjne Zbrodnie niemieckie ZHP/Harcerze](#)

22.02.2026

Książeczka harcerska [Stefana] Wincentego Frelichowskiego, który wstąpił do ZHP, do drużyny im. Zawiszy Czarnego w Chełmży, 21 III 1927 r. Dokument pochodzi z archiwum osobistego ks. Stefana Wincentego Frelichowskiego, przekazanego do zasobu IPN przez p. Krzysztofa Jaczkowskiego w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci

Ten młody, zaledwie 32-letni w momencie śmierci, kapłan wcielił w życie idee braterskiej, bezinteresownej pomocy i chrześcijańskiej miłości bliźniego. Większość swojego kapłańskiego życia przeżył w obozach koncentracyjnych.

Miłosierny z Dachau

Urodził się w Chełmży 22 stycznia 1913 r. Święcenia kapłańskie przyjął 14 marca 1937 r., a już 19 października 1939 r. został przez Niemców aresztowany i osadzony w Forcie VII w Toruniu. Przeszedł przez cztery obozy koncentracyjne: Stutthof, Grenzdorf, Sachsenhausen i Dachau.

Podczas epidemii tyfusu plamistego, który rozprzestrzenił się w KL Dachau na przełomie lat 1944/1945, zainicjował akcję niesienia pomocy zarażonym. Poszedł do baraków zarażonych, aby pielęgnować chorych i jako kapłan nieść pomoc duchową umierającym.

Odizolowani w tzw. barakach tyfusowych chorzy więźniowie umierali bez pomocy medycznej. Do opieki nad nimi zaczęli zgłaszać się osadzeni w obozie duchowni: księża, bracia zakonnici i klerycy różnych narodowości, choć większość stanowili Polacy. Prekursorem tej akcji niesienia pomocy umierającym na tyfus był ks. Frelichowski. Dzięki badaniom archiwalnym prowadzonym przez s. Stefanię Annę Hayward, karmelitankę z klasztoru w Dachau, dysponujemy obecnie listą 35 nazwisk duchownych, którzy wzięli udział w tej akcji.

Jak większość uczestników tego dzieła miłosierdzia ks. Frelichowski zaraził się tyfusem. Zmarł na skutek zapalenia płuc, które było częstym powikłaniem po tej chorobie, pomimo wszelkiej możliwej pomocy, jakiej udzielili mu przyjaciele-współwięźniowie.

Niejasności dotyczące daty śmierci

Umarł w opinii świętości. Szczególnym wyrazem uczczenia tego kapłana było wystawienie jego zwłok w trumnie do pożegnania. Pożegnania te były fenomenem w rzeczywistości obozowej, z uwagi na fakt, jak traktowano w obozie ciała więźniów oraz ze względu na konieczność ukrycia zgromadzenia przed władzami obozowymi. Uroczystości te urządzano jedynie więźniom wybitnym, których śmierci szczególnie żałowano. W Dachau znanych i opisanych zostało kilkanaście przypadków wystawienia ciał zmarłych więźniów.

Oficjalnie przyjęto datę 23 lutego 1945 r. jako dzień męczeńskiej śmierci ks. Frelichowskiego. Data ta bowiem została wpisana do obozowej księgi zmarłych (*Totenbuch*). Za księgą zmarłych błąd ten powielono na karcie księdza w kancelarii obozowej (*Schreibstubenkarte*), gdzie znajdowała się kartoteka główna. Jednak w księgach sekcyjnych (*Sezierbücher*), które prowadzono w kostnicy (*Totenkammer*), jego nazwisko figuruje pod datą 22 lutego. Tego dnia, pod kierunkiem więźnia, dr. Františka Bláhy, czeskiego chirurga zatrudnionego w obozowym prosektorium, została przeprowadzona sekcja zwłok ks. Frelichowskiego. Warto wspomnieć, że część ksiąg sekcyjnych (a właściwie zeszytów) więźniowie zdołali ukryć, narażając życie za niewykonanie rozkazu spalenia całej dokumentacji. Zapisy te stanowią obecnie podstawę do weryfikacji dat śmierci.

► [Czytaj całość na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Harcerze, Kościół, obozy koncentracyjne, Zbrodnie niemieckie

Artykuł